

Szerkesztőség

Árad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Buiv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Áradi Nyomda Vállalat.)

sürgőnycim: Közlöny, Árad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 300 Let.
Fél évre ... 150 Let.
Negyed évre ... 75 Let.
Havonta ... 25 Let.

Hirdetések díjazás szerinti
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Kávéházi Stinnesek

A világháboruban felvetődött bizarr alakok egyik legmarkánsabbja a közismert kávéházi Konrád, a hinterlandi hadvezér, aki a hadihelyzetekről nyilvánította egyéni véleményét, eseményeket jóslott, szülője és főterjesztője volt a rémhíreknek. A békeszerződés nem fejeződött be a háború, új csaták kezdődtek a világgazdaság harcmézején és ennek az új háborúnak is vannak levertjei és győzői. Vannak, nagyon sokan vannak, akik belepusztultak ebbe a háborúba, amely szintén megtermelte a maga hadigazdagjait és a hadszíntér háta mögött a kávéházi asztaloknál megjelentek az új Konrádok, akik ma az új nagy pénzügyi hadvezérnek Stinnesnek nevét viselik. A kávéházi stinnesek kritizálnak, becsmérelnek mindent, amit az arra hívatottak megcsinálnak. Ujra főzik a rémhíreket, összeomlásokat jósolnak és széthintik a pesszimizmus magvat.

Az új háborúnak csak egy főfegyvere a pénz, mint annak a má siknak volt, amely már mögöttünk van. És mint azelőtt a hadvezetés egyik legfontosabb támasza a nép bizalma volt a biztos győzelemben, mert amikor ez a bizalom megingott, rohamléptekkel jött az összeomlás: úgy ma is a pénzügyi khaosz nagy háborújában első rendű fontossága van annak, hogy az ország polgáraiban megerősítsük az állam pénze iránti bizalmat. Ahol a mai gazdasági háború ütközetei lezajlanak, a világtőzsdéken, a kedvező és a kedvezőtlen hírek befolyásolják a küzdő feleket. Csak egy nagy összeomlásra világítsunk rá. A német márka nagyarányu hirtelen pusztulását nem külső körülmények idézték elő, hanem a belső métegy. A német nép, amely a végsőkig kitartott katonahadvezérei mellett, a kevés sikerrel lefolyt francia és belga tárgyalások után egyszerre bizalmatlanná vált pénzügyi hadvezérei iránt, a kávéházi Stinnesek rémhírei diadalmaskodtak, egy nap alatt megfordult a helyzet, mindenki menekülni akart márkájától és Berlinben pánikszerű valutahossz indult meg. Köztudomásu, hogy a zürichi tőzsde a berlini után igazodik, a zürichi után pedig a többiek és mégis a világ egyetlen pénzpiaca sem vette át azonnal a berlini rémtőzsde jegyzéseit. Egy hétfő mindenütt jóval a berlini paritás felett tartották a tőzsdék a márka árát, mindenütt drágább volt a márka, mint Berlinben. Az egész világ barátok, ellenségek és semlegesek, mind jobban biztak a német pénzben mint maguk a németek.

Romániában is régóta működnek a gazdasági rémhírterjesztők, a kávéházi Stinnesek. Eddig is sokat ártottak pénzünknek, és az utóbbi időben annyira elhatalma-

sodott a hangjuk, hogy komoly aggodalomra ad okot. Néhány nappal ezelőtt ezen a helyen hiteles, számszerű adatokkal bizonyította be az *Áradi Közlöny*, hogy a lei a világ pénzpiacának egyik legszilárdabb valutája és az ország javuló gazdasági helyzetéből, a belső konszolidáció és az erősen fokozódó kivitel kapcsán azt a következtetést vontuk le, hogy a lei erősödő és fejlődésképes valuta, amely fokozatos emelkedés előtt áll.

A tegnapi zürichi tőzsdén a lei tíz pontot esett. Száz leiert a tegnapelőtti 3.45 helyett 10 centimes-nal kevesebbet, 3.35 frankot adtak. Csekély és mindennapi ingadozás ez, a kávéházi stinneseknek azonban mégis erős tápot nyújtott és egész Erdélyben megindult a rémhír, hogy veszendőben a lei, Zürichben már kezdetét vette az áresés. A lei eső irányzatáról szóló híreket még azzal is alátámasztották a rémhírterjesztők, hogy a budapesti Devizaközpont 50 fillérrel olcsóbban jegyezte a leit. Pedig mi történt? Mint néhány nap előtt kimutattuk, Zürichben több mint egy esztendeje 3.45 körül szilárdan áll a lei. Ez ár körül 5—10 ponttal, hol felfelé, hol lefelé ingadozott. Ez a tíz pontos ingadozás oly csekély, hogy a lei világtőzsdéi ára alá van kihatással. Alig 34-edét veszítette el a lei előző értékének, ami által a svájci frank 86 banival lett átmenetileg drágább korábbi 29 leies zürichi árnál. A budapesti Devizaközpont pedig a magyar korona zürichi emelkedését tüntette ki árfolyam-

jegyző lapján a lei árnak leszállításával aminek lenyomását ma is folytatta, hogy pedig mennyire nem fedi a valóságos viszonyokat a Devizaközpont jegyzése, azt minden Budapesten járt kereskedő tudja, mert ott a magánforgalomban 20 koronát adnak egy leiert. Csak a rosszakarat következtethet ilyen kisebb áringadozásból a leire nézve kedvezőtlen helyzetet.

Tudjuk nagyon jól, hogy Románia közgazdasági helyzetében még mindig mincsenek teljesen rendezett állapotok. De hogyha itt minden a rendes kerékvágásban haladna és ha nem volna semmi kívánni valónk, akkor a lei értékének a svájci frankkal kellene egyenlőnek lennie. Ttől, sajnos, még messze vagyunk, azt azonban

ismét hangsúlyozzuk, hogy Románia gazdasági viszonyai az utóbbi időben annyira megjavultak, hogy a lei tartós és fokozatos javulására minden alap meg van. Akkor azonban, ha pénzünk értékének emelkedése iránt magában az országban is bizalmatlanság nyilvánul meg, nem várhatjuk, hogy a külföld jobban bizzon bennünk. Magyarországon szigorúan büntetik azt, aki a korona esésére spekulál, Romániában még nincsen ilyen rendelet, amely sújtaná azokat, akik pénzünk iránt bizalmatlanságot keltenek. Egy ország gazdasági konszolidációja pedig nem elég pénze értékének feljavításához, ha iránta az országban sincs meg a kellő bizalom, mert ki bízik abban, aki önmagában nem bízik.

Megindul a parlamenti harc.

(Sándor József megtagadott és megadott felszólalási jogát. Munkában a parasztpárt.)

Bucuresti. A kamara tegnapi ülését délután három órakor nyitotta meg *Orleanu* elnök. *Bratlanu* miniszterelnök indítványozta hogy az elhunyt *Lucaciu* Lászlót tekintsék a nemzet halottjának és államköltségen temessék el és a kamara küldöttségileg képviseltesse magát a temetésnél. Ugyancsak a *Lucaciu* érdemeit méltatta ismételten *Moldovan* Leonte és *Jorga*, majd pedig *Sándor József* akart felszólalni, de az elnök nem adta meg a szót. Erre *Jorga* emelkedett fel és kérte a kamarát, liasson oda, hogy a szólni kívá-

nó képviselőket ne korlátozzák jogaikban. Erre az elnök megadta *Sándor Józsefnek* a szót, ki néhány kegyeletes szóval megemlékezve *Lucaciu* Lászlóról rámutatott arra, hogy a magyarok a román képviselőkkel szemben, a mikor ezek a magyar képviselőházban a nemzeti eszmékért küzdöttek, lovagiasabban bántak. Kéri, hogy ugyanazt a magatartást tanusítsák a román parlamentben levő magyarokkal szemben is. Ezután izgatott hangulatban megkezdődött az alelnökök megválasztása. Alelnökök lettek: *Ure-*

Mulatnak, dözsölnek a bolsevik vezérek

Berlin. Csersinszki, az orosz kommunista párt végrehajtó bizottságának egyik tagja, a bizottság egyik ülésén nagy beszédet mondott, amelyet a *Rabotszaja Pravda* egész terjedelmében a nyilvánosságra hozott és amelyet az orosz lap után a *Matin* is leközölte. Csersinszki ebben a beszédében a párt több vezérférfiát denunciólja, mondván, hogy ezek a vezetőférfiak oly életmódot folytatnak, amely a forradalmi erkölcsök szabályaival nem egyezik, a mely avval a méltósággal is ellenkezik, melyet a kommun közkonájától is megkövetelnek.

Julius 29-én, mondja Csersinszki, a moszkvai politikai bizottság több tagja lármára, ordítózásra és énekelgetésre lett figyelmes. A hangok Semasko egészségügyi népbiztos lakásából hallatszottak. A botrányos hangzavar az ablak alá hatalmas néptömeget csődített *Putov* rendőrfőnök erre elrendel-

te, hogy a lárna okát meg kell tudakolni és a osendet újra helyre kell állítani. A bizottság tagjai behatoltak a házba, ahol a közegészügyi népbiztos társaságában ott volt *Szkljanszki*, a katonai forradalmi bizottság tagja, *Szmilgó*, a naftabizottság elnöke, *Szerebria* kov biztos, *Poddolszki* és *Kaszszior* katonaiügyi bizottsági tagok, *Kamenev*, a moszkvai szovjet elnöke, azonkívül *Stukka* igazságügyi népbiztos. Valamennyien tökrészek voltak. A jelenlévők hevesen felszólították a rendőrfőnököt, hogy távozzék és ne ártsa magát olyan dolgokba, amelyekhez semmi köze nincsen. Amikor aztán a rendőrfőnök jegyzőkönyvet vett fel, szóváltás kerekedett. A mulatozók közül néhányan lövöldözni kezdtek. *Kravicsink* rendőr könnyebb, *Kravoszk* bizottsági tisztviselő súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett. A rendőrök is fegyvereikhez nyultak ekkor, de nem sebesítettek meg senkit. A politikai bizottságnak végtére vissza kellett vonulnia.

— Elvtársak — kiáltozza *Cser sinszki* — ez a tények rövid felémítése, amelyhez még egy másik esetet akarok hozzáfűzni. *Kamenev* és *Baltyszki*, a vörös hadsereg parancsnokainak neve körül egész legendák képződtek, a melyek a leghírhedtebb helyeken jól ismertek. Miből rendezik ezek az emberek az orgiákat? Senki sem tudja. Mindakettő az orosz kommunista párt tagja. *Szkljanszki*, *Podvarszki*, *Kaszszior* és *Kran* kov elvtársak, a kártyának hősnak. *Szkljanszki* háza játéklangot rejt magában, ahol gyanus eredetű milliók cserélnék gaztát. A közbiztonsági bizottság már több ízben felhívta a központi bizottság figyelmét a körülményre, hogy *Kamenev*, a moszkvai szovjet elnöke tulságosan pazarló életet folytat, ami a munkások szemében rossz vért szül. *Kamenev* két nyaralót foglalt el a saját céljaira. Az egyikben tizenöt, a másikban husz szoba van. Ezekben elhelyezte a vidékről behozott rokonait. Négy autó áll a rendelke-

Ejjeli menedékhely.

(Az irodalmi munkásciklus megnyitó előadása az aradi színházban.)

A Kolozsvári magyar színház mintájára az aradi színház nemcsak az éjszakai előadásokat, hanem az irodalmi munkásciklust is megvalósítani igyekezik. Le kell szögeznünk, hogy amíg az éjszakai előadások rendszerint csak másodrendű értékeket adnak, addig az irodalmi munkásciklus produkciói tiszta litteratúrát és a színpadi művészet nemesebb veretű kincseit próbálják az aradi publikum elé hozni. Nemcsak művészetben, de kaszszasíker szempontjából is kétségtelenül tisztességesebb feladat, mint az éjszakai francia litteratura, amely ellen különben — bizonyos határok között — eddig sem volt kifogásunk.

A mai repriz a zseniális Gorkij *Ejjeli menedékhelyét* elevenítette fel. Nincsen se modern orosz drámának, se az európai dráma-termésnek külön iránydarabja. Minden figurája mélység és fotográfia. A század elején — a mikor íródott — már benne vibrál az elkövetkező évek szociális villamos feszültsége. Minden hőse — mert ennek a drámának nem egy, hanem több hőse van, — egy századeleji népgyűlés konkluziójának fényképliséje. De aki ismeri Gorkijt és a darabját, az tudja, hogy ezeknek a kliséknak véreire vannak, szivdobog bennük, nyomoruság ordít ki belőlük és realitás dübörög minden kontúrjuk mögött. A mai reprizen Szántó Jenő bizonyította be ismét, hogy nemcsak a rendezésnek legolcsóbb színpadi trükkjeit tanulta ki, hanem azok, hogy a nézőkhez is ért, amik tülterjednek egy szerzői instrukció, vagy egy szűkebb kellékraktár bekalitkázott határain. Az előadást nemcsak mint rendező segítette elő, hanem frappáns figurát adott a báró utólríhetetlenül megrajzolt alakjában is. Utána mindjárt Darvas Ernőt kell említeni, aki ha szabad így kifejezni magunkat, legjobb énekese az *északi skálának* (Ibsen, Gorkij, Strindberg.) Az olyan sötét szíluetteket, mint amilyen a színész alakja, briliánsan rajzolja meg. *Jávora* a Szatin szerepében, *Selmeczy* az Aljocska alakjában, *Faludy* a Bubnov figurájában adtak névcsatát. Az Ejjeli menedékhely tulajdonosát Ács látszóttal akiben bizonyos fejlődési hajlamot látunk. *Sipos* a züllött vándorprófeta jól megkomponált és misztikus szeretettől átitatott figuráját a lélek legmélyéről bányászta ki. Van az organumának egy meleg hajlása, ami erre a szerepre különösen predesztinálja. *Pepelt* Olasz markánsan, — talán kicsit tulbrutálisan — de mindenestre gorkijj eszközökkel akarta érzékelteni. A rendezőnek és a bádognak az alakjában *Inke* és *Barics* simultak az összjátékhoz. *Kálmán Sári* Vaszszilisszaja az a jól megkonstruált asszonyfigura, akit a szerző elképzelt, legalább is ezt az elképzelést megközelítő megfigyelés.) A tuberkulotikus Annát *B. Tompos* Ella realiztikusan játszotta meg. Ezt a vendéget a közönség szívesen látná többször is a színpadon, *Novák Irén* kofája fővárosi nivóu alakítás. *Harmath* Máry

minden szerepében szépen és világosan beszél, a többi aradi drámai színész között ebben biztosan ő az első. Kisebb szerepekben *Simon* és *Makróczy* ugyancsak helytálltak.

Az előadást zsufoolt ház nézte végig és elismeréssel adózott a színészek derekas munkájának.

Kivégezték a görög minisztereket.

(Izgalom a lausanne-i konferencián. — Az angolok megdöbbenek. — Mit mondanak a franciák?)

Lausanne. Tegnap este hét órá tájban, mikor a békekonzferencia gazdasági bizottságának üléséről elszéledtek a delegátusok, *Venizelosz* a görög békeküldöttekhez szített és megdöbbenve mondta nekik, hogy *Athénben végrehajtották a halálos ítéletet a hazárulásért elítélt Gunarisz* volt miniszterelnökön, valamint *Sztratosz*, *Theotokisz*, *Protopapadakis* minisztereket, *Baltazzi* volt külügyminisztert és *Hadijanasztisz* tábornokot is agyonlőtték. *Venizelosz* olyan izgatott volt, hogy szóba sem állott a görög delegátusokon kívül senkivel s az újságíróknak csak annyit mondott, hogy amennyiben a szomorú hír igaz, *Athénben* fog utazni. Maguk a görög békedelegátusok nem fogják fel a hírt olyan tragikusan, mint *Venizelosz* s egyikük azt mondta, hogy *a kivégzett miniszterek megérdemelték sorsukat*. A franciák sem árultak el semmi megdöbbenést, annál inkább az angolok, akik már azt is tudták, hogy *Lindley athéni követ megszakította a diplomáciai viszonyt a görög kormánnyal* és kikérte utlevelét.

A Reuter-ügynökség athéni jelentéséből tudta meg *Venizelosz*, hogy a miniszterek és a tábornokok kivégzése megtörtént. Ejjelkor azt mondták a görög delegátusok, hogy hazulról még nem kaptak hivatalos hírt s azt be kell várnok, mielőtt állást foglalhatnának magatartásuk tekintetében. Híre terjedt, hogy *Venizelosz a kivégzések miatt beadja lemondását* ezt a hírt azonban még eddig nem erősítették meg.

Páris. A volt görög miniszterek és a kisázsiai görög hadsereg volt főparancsnokának kivégzése a párisi sajtóban az undor érzését kellette fel, de a lapok egyelőre tartózkodnak a kommentároktól. — Egyes újságok végzetesen elharmkodottak mondják az athéni kormány cselekedetét, amelyet a fanatizmus diktál, mások kiemelik, hogy a hazárulásért vád alá helyezett volt miniszterek nem is védekeztek, nyilván azért, hogy a törvényszéki tárgyaláson bizonyos kínos leleplezésektől szabaduljanak. De akadnak olyan hangok is a francia sajtóban, hogy a görög kormány ezzel a *barbársággal Szovjet-Oroszország színelőadására süllyedt le*, magára veszen tehát, ha a nagy európai közvélemény Görögországgal ezután

Melegen tapsolt *Fekete* Tivadar hírlapírónak is, aki az előadást nézős bevezető konferánsszal tette teljessé. A modern orosz drámát és a dráma szociális problémáit fejtegette, az írói meglátás és az újságírói stílus ötletes egyesítésével. Egészben véve: értékes este.

Balogh István.

éppen úgy fog bánni, mint a bolsevista orosz kormánnyal.

Páris. Az *Intranzeant* athéni jelentése megerősíti *Gunaris* és társai kivégzését. Valamennyi de likvens férfias magatartást tanúsított. Arra a kérdésre, hogy akarják-e utolsó akaratukat tollba mondani, egyikük sem válaszolt. Mindannyian kifogástalanul öltözve, sápadt arccal jelentek meg a kivégzésnél. *Gunaris* alig hogy felgyógyult lázrohamból, még gyöngének látszott. *Baltazzi* selyemzsebkendőjével letörölte monokliját, azután szemére illesztette. *Stratos* keserű mosollyal nézte a katonákat, akik a parancsszóra vártak. Ezután mereven nézte a vesztőhellyel szemben levő fehér épületet, amelyben ifjú felesége lakik. *György* király a palotájában jól hallotta a sortüzet, amellyel *Gunaris* és társait kivégezték.

Róma. Az olasz szenátus mai ülésén *Tittoni* elnök és *Bollati* sajnálattal emlékeztek meg az athéni kivégzésekről és részvétüket fejezték ki a kivégzett miniszterek iránt. A kormány nevében a tengerészeti miniszter csatlakozott a részvétnyilatkozathoz. *Galli* képviselő aki híres volt görögbarát érzelméről, visszaküldte görög kitüntetését.

London. Anglia elrendelte, hogy hadihajói a görög vizekről a *Pireus*-kikötőben vonassanak össze.

London. Az angol sajtó nagy izgalommal tárgyalja az athéni kivégzéseket. Azt hangoztatják a lapok, hogy azok a kötelek, amelyek Angliát Görögországhoz fűzték, elszakadtak. A görög kormány nem számíthat többé a civilizált népek támogatására. A nemzetközi politikában csakhamar mutatkozni fognak a kivégzések következményei.

Athén. A *Krotiaides*-kormányt, amely nem akarta megengedni a kivégzéseket, lemondásra kényszerítették. *Bonafas* ezredes, a katonai forradalom vezére, megalkította pártbíveivel az új kormányt.

— *Felkérjük azon t. vidéki előfizetőinket, akik lapelőfizetést hárvalékukat még nem egyenlítették ki, avagy előfizetésük lejárt és azt nem újították meg, szíveskedjenek az összeget haladéktalanul az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala címére beküldeni, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk lapunk kiállítását beszüntetni és követelésünket, — mely tetemes költséggel jár — per útján behajtani*

Birtokos és bizottsági tag.

(„Urak nem tagadják le cselekedeteiket.”)

Györöki tudósítónk egy temesi nagybirtokos és egy járási agrárbizottsági tag között történt súlyos incidensről tesz ma jelentést. *Bacsilla* Sándor volt helyaljai szőlőbirtokos temesi nagybirtokos nyugodtan feketézett a györöki úri kaszinóban, amikor *Jakab* Sándor agronóm és szőlőbirtokos néhány szóra félrehívta. *Jakab* huzaveteli ügyben tárgyalt *Bacsillával* és ebből kifolyólag szenvedélyes vita támadt közöttük. A vita hevében *Bacsilla* annyira felhevült, hogy magáról megfélekedve, két hatalmas pofont adott az agronómnak. Ezzel az ügy elintéződött volna egyelőre. Legalább is *Bacsilla* részéről, ha a bizottsági tag vissza nem tért volna és a jelenlevő urakat nem figyelmezteti hogy őket a bírósághoz, mint tanukat fogja bejelenteni. Erre *Bacsilla* az előbbi kettőnél még hatalmasabb pofont adott *Jakabnak* azzal a megjegyzéssel, hogy „Urak nem tagadják le cselekedeteiket.” Mire az agronóm dagadt arccal eltávozott.

„Angelotti vagyok.”

(Hogy tréfálták meg *Ladiszlay Józsefet*?)

Az aradi színtársulat egyik legrokonszenvesebb tagja *Ladiszlay* József, a jeles baritonénekes. Kollegái nagyon szeretik a „pirros”-t, ahogy maguk között nevezik, mert minden tréfára kapható és soha semmiért meg nem haragszik, kivéve a rendes tarokk-partinál, ha a partnere nem játszik a keze alá. Tegnap este azután alaposan megtréfálták az egyébként lelkiismeretes, pontos és rendszerető színészt. Tegnap este a *Tosca* című opera volt műsoron, amelyben *Ladiszlay* a rab megszökött *Angelottit* énekli. A darab elején van szerepe *Ladiszlay*nak, aki felöltözve az öltözében várakozott. Egyszerre benyit hozzá *Szendrey* Mihály és az igazgatói irodába küldi azzal, hogy *Róna* Dezső igazgató beszélni akar vele. *Ladiszlay* felmegy az igazgatói irodába és kedélyesen eldiskurál az igazgatóval. Hirtelen nyílik az ajtó, beront *Bánáthy* Ede ügyelő és ráfordmed *Ladiszlayra*:

— Hát te itt vagy? A darab már régen megkezdődött, a felvétel már le is késted. Ezért felírjak.

Ladiszlay kéült-zöldült, mert ilyesmi még nem esett meg vele. *Róna* Dezső tiltakozott az ellen, hogy az előadást nélküle a rendező nélkül kezdték meg. De a megtörténtén már nem lehetett változtatni. *Ladiszlay* nagybusan lement a színpadra és a kulisszák mögött várakozott legközelebbi jelenésére. Egyszerre eléje áll egy fiatal ember, szakasztott olyan rab ruhában, mint ő és bemutatkozik így:

— Angelotti vagyok.

Most azután világosság gyull

Ladiszlay agyában. Alaposan megtréfálták. Angelotti szerepét egy Varga Ferenc nevű fiatal színésszel játszották el és erről őt nem értesítették. Ladiszlay nyugodtan, derült arccal visszasietett az öltözőbe, átvedlett civillé és félóra múlva már vigán tarokkozott a Vadász-kürtben. A rászédett baritonista most, azon tőri a fejét, miként adja vissza a kölcsönt az összeesküvőknek: Szendreynek, Rónának és Bánáthyknak?

EZ ARAD!

S-n'utálnak a lányok.

'Az aradi katolikus gimnázium-sapká-ujítása most a legújabb beszédtema. Az első osztálytól a negyedikig fiúk-lányok ezüst strátot kapnak a sapkára, amely osztályonként fokozatosan eggyel több. A felső osztályokban már aranystrát jár. Eddig csak a külsőben uniformizálódtak. Az már aztán belső érdekesség, hogy szalutálnak is fognak. Az öttől nyolcas osztályokig minden diák lánynak szalutál minden diák. A tanári kar háttározata úgy is szól, hogy a fiúk — az alsóbb osztályok a felsőbb osztályoknak — előre kötelesek tisztelni. Szóval: egymást, a könyvet, a tudást, a betű és tudomány szépségét tisztelik meg egymásban.

A diáklélek szertelenségét fölött strátot illeszt a sapka, megbecsülést jelent a szalutálás. Kedves és figyelemreméltó aztán, hogy ismeretlen fiúk ismeretlen lányok előtt tisztelnek. Valahogy azt éreznél, hogy abban a ligetben, ahol a megismerés tükös és nagyszerű virágai nyílnak, mindenki találkozik és megérti egymást: nem leszünk idegenek, mert egyforma célok hevítenek. Az aradi gimnázium diákerege egyszer már gesztikulált a nyilvánosság előtt. Ez a koronázás napján történt, amikor a fehéringes fiúk és lányok égneke emelt kézzel defilíroztak el az ünnepi kapucitások előtt. Most egymás előtt emelik a sapkához a kezüket. Mintha azt a koronázási gesztust tisztelnék meg önmaguk előtt. Azok, akik ezt a sapkát viselni fogják, már aranystrátot kaptak az aradi szívekben. (f. t.)

Hadifoglyok hóhéra.

(Aki hatvankét magyar tisztet megöletett.)

Az Oroszországban hadifogságban volt magyar tiszt és katonák hóhéra volt Méhes Aladár pálfyszigeti tanító. Méhes a kommunizációkor belépett az orosz bolsevista hadseregbe, a hol vezető pozícióhoz jutott. A magáról megfélemezett ember vadállati kegyetlenséggel öletett meg hatvankét magyar tisztet és közkatonát. Méhes ezenkívül rengeteg magyar hadifoglyot halálra kínoztatott. A legutolsó fogolytranszporttal a vérszomjas tanító is utnak indult hazafelé. Biztos volt benne, hogy a csóti fogolytáborban vizsgálatot vezetnek ellene és akkor kiderülnek bűnei. Jobbnak látta tehát, hogy a vizsgálatot elkerülje, ezért a háttárszálló vonatról. Egyideig Baján rejtőzködött, azután abban a feltevésben, hogy megfélemeztek

ról, visszatért Pálfyszegre és elfoglalta régi tanítói állását. Hamarosan híre terjedt az egész környéken, hogy ottion van a magyar katonák hóhéra. A dolog

ról tudomást szerzett a zalaegerszegi csendőrség, amely letartóztatta Méhes Lajost. Most a bíróság előtt számolni kell tetteért.

Levél az aradi halottakról.

(I. Ferenc József és Zimmerne. — Kik költöztek ki a kriptákból?)

Az Aradi Közlöny „Vándorolnak az aradi halottak” című tegnapi írására ma levelet kaptunk. A levél írója Gáza Béla, az aradi Felső-Temető felügyelője, aki ezeket közli velünk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur, nagy meglepetéssel és őszinte megbotodással olvastam mai számukban az aradi halottak vándorlásáról szóló cikket. Engedjék meg, hogy ehhez az érdekes üggyhöz néhány megjegyzést fűzzek, bár a cikk maga kétségtelenül jó és beavatott forrásból merítette adatait.

Az aradi felsőtemetőben 1877—1880. évben épült, a temetőbejárat jobb oldalán levő nyolc elavult, régi rendszerű földfeletti sírboltban befalazott halottak áttételét már évekkel ezelőtt elrendelte a városi tanács és a mérnöki hivatal bízta meg a kivittel. Én, mint a felsőtemető felügyelője személyesen jártam el ezen ügyben és felkértem a Heim Domokos volt polgármester, Fábrián Gábor író és országgyűlési képviselő, Klíngerpöck Péter építész, Zimmer Alajos pénzügyi főbiztos, Hertska Mór kereskedő, ötvenes Lovász Imre földbirtokos, Rácz Ferenc gombkötő és Lukács György termelő leszármazóit, hogy intézkedjenek elődeik áttételéről, miután még 1886. évben miniszteri rendelettel tiltották az ilyen földfeletti levő fiúkébe való temetkezést, egyben a város részéről felajánlottam egy-egy sírkert az illetőknek, ahová halottaikat áttétehtik.

Parlamenti színvonal.

(Egy délelőtti közbeszólásai.)

A béke boldog éveiben valóságos csemege volt az újságolvasó közönség részére, amikor egy-egy részletes tudósítást élvezhett a bécsi Reichsrath viharos üléseiről. Az elnöki székben Graf Vetter von der Lilie ült, az elegáns, kecskeszakállas osztrák mágnás, lent az arénában pedig a rakoncátlan cseh vezérek: Choc és Kľofác veszekedtek a harcos nagynémet Wolffal. Valami cukorpanamáról lehetett szó, mert Kľofác kockacukrot vett elő a mellényzsebéből és azt vigyorgó kárörömmel mutogatta Wolff felé. — Wolff sem maradt rest, felugrott a helyéről és a vékony, sánta emberke átszaladt a csehek jobbközépen levő padjaihoz, ahol tenyerével több ízben érintkezésbe lépett a harcos cseh arculatjával. A finom Graf Vetter elszörnyűködve nézte a jelenetet, megrázta a csengőt, majd így szólt:

— Legnagyobb sajnálatomra kénytelen vagyok Wolff képviselő urat rendreutasítani.

Az elnök tehát megőrizte higadtságát és a parlamenti nivót, azok pedig ott lent tovább pofozkodtak. Csak azért jut ez az épü-

letes jelenet az eszünkbe, mert a magyar nemzetgyűlés elnöke éppen tegnap figyelmeztette a képviselőket a parlamenti színvonalra, az arénában pedig — ha nem is Wolff és Kľofác mintájára — továbbra is nyugodtan folyik a honatyák fület és jóízűséget sértő eszmecsereje. Az ülés szónokainak és közbeszólóinak legnívósabb megjegyzéseiből a következő kiscsokrot adhatjuk:

— A konyak beszél belőle...
— Mi nem iszunk konyakot...
— Mégis részegek...
— Kocsmái hang ez, mely megfelel az urak nivójának...
— Megvetem magukat.
— Jelentéktelen semmiházi.
— Magának hangja van, de esze nincs.
— Műveletlen, durva fráter...
— Igazat adok Schopenhauernek és a sértővel szemben arra az álláspontra helyezkedem, amilyenre a lóval, az állattal, a barommal szemben...
— Csepürágó, tróger...
— Tessék délután inni, ne délelőtt...

Az elnök pedig rázta csengetyűjét. Oh, régi parlament, amikor még angol példákra hivatkoztak! Milyen régen volt!

Hogy áll a leu?

November 30 án fizettek 100 lelért:

Párisban 9.05 frankot
Zürichben 3.35 frankot.
Budapesten 1550 koronát
Newyorkban 63 1/2 centet
Brüsszelben 10.88 frankot

Az Aradi Első Takarékpénztár tökéletes.

(Mind a 28000 új részvényt lejegyezték.)

Az Aradi Első Takarékpénztár november 7-én kiadott részvény-aláírási felhívásában november 30-ig engedélyezte az elővételi jog gyakorlását és az alig három heti idő alatt az ujonnan kibocsátott 28.000 darab részvényt mind lejegyezték. A pénztintézetnek eddig 12000 darab részvénye volt forgalomban, az új kibocsátással 40.000-re szaporodott az Aradi Első Takarékpénztár részvényeinek száma, az alaptőke pedig hat millióról 20 millió leire emelkedett úgy, hogy az ötmillió tartalétközzel együtt az intézet saját tőkéinek összege 25 millió lei. Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága az új kibocsátású részvényeket teljes egészében a régi részvényeseknek ajánlotta fel megvételre 1:2 egyharmad arányban és az elővételre biztosított idő alatt az összes új részvényeket lejegyezték. Azok a régi részvényesek, akik új részvényekre nem tartottak igényt, elővételi jogukat eladták. Az opció ára egy régi részvény után 25—30 lei volt. Az új részvények 550 lei áron kerültek kibocsátásra, amiből 300 leit a jegyzésnél, 250 leit pedig december 15-ig kell lefizetni. Az 500 lei névérték után visszamenőleg 1922. január elsejéig 5 százalékos kamattal fizetendő, ennek ellenében az új részvényesek már erre az évre is részesülnek az intézet nyereségéből.

Szabadulás a vádlott

akarata ellen.

(Wolinszky soffőr aradi sorsa. — Egy aradi ügyvéd sikeres védelme.)

Nagy feltűnést keltett annak idején Aradon az a betörés, amelyet az elmúlt év december havában Färber Lajos aradi nagykereskedőnél követek el. Worowszky mérnök és egy Wolinszky nevű soffőr. Érdekes, hogy a betörést még ugyanakkor egy soffőr leplezte le, aki a betörés napján az üzlethez vitte a rendőrséget, amely munkaközben fogta el a két betörőt, a náluk talált pénzt pedig elkobozta. A betörőknek nem ez volt az első munkájuk. Még a Färber féle betörés előtt, egy Würzel nevű timisoarai (temesvári) kereskedő üzletébe is betörték, ahonnan különféle dolgokat vittek el.

A törvényszék annakidején csak Wolinszky felett ítélezhetett, mert Worowszky megszökött. A soffőrön a vizsgálati fogság alatt elmebetegségi tüneteket észleltek, az orvosi vélemény azonban kiderítette, hogy csak szimulál. Az aradi törvényszéknek Kovács József táblabíró elnöklése alatt működő tanácsa előtt vonták felelősségre a soffőrt, akit a vizsgálati fogság annyira megtört, hogy vallomásában is zavartnak mutatkozott. Az ügyész vádbeszédében a szokásos büntettesnek deklarálta a soffőrt. Viszont a hivatalból kirendelt védő, dr. Timár Andor kérte az elmeorvosi bizonyítványokat az

igazságügyi tanácshoz való felterjesztését. A védőt a bíróság elutasította és Wolinszkyra hat évi fegyházat rótt. Az ügyész és a vádlott belenyugodtak az ítéletbe, Wolinszky csupán azt kérte a bíróságtól, hogy jól bánjanak vele. A hivatalból kirendelt védő, dr. Timár azonban felebbezett és védenére enyhe büntetést kért, hivatkozván az orvosi aktákra. Az ügyvédhez ma érkezett le a tábla döntése, amely elfogadva az ügyvéd érveit és indokait, a büntetést 6 évről 1 évre szállította le. Eszerint Wolinszky néhány nap múlva kiszabadul a börtönből.

HIREK.

Öngyilkos ügyvéd.

(Leugrott a harmadik emeletről.)

BUDAPEST. Dr. Fleischer Illés ügyvéd a Teréz-körút 41. számú ház harmadik emeletéről leugrott és szörnyet halt. Az öngyilkos ügyvédnek virágzó irodája volt, gazdag ember hírében állott, aki boldog családi életet élt. Az öngyilkosság okát nem tudják. Dr. Fleischer Illés előkelő társadalmi életet élt. Tagja volt a lipótvárosi kaszinónak és a magyar automobil-klubnak, ügyvezető igazgatója a tisztviselők takarékpénztárának. A dúsgazdag ember nem kártyázott a lipótvárosi kaszinóban és a tőzsdén sem működött. Az 55 éves ember ma jókedvűen távozott hazulról és nemsokára elkövette végzetes tettet. Azt hiszik, hogy pillanatnyi elmezavarban lett öngyilkossá.

— *Felkérjük t. hirdetőinket, hogy az „Aradi Közlöny” karácsonyi számára — amely a szokottnál jóval terjedelmesebb lesz és a rendesnél nagyobb példányszámban jelenik meg — feladni szándékolt hirdetésait a hirdetésnek jó helyen való elhelyezése érdekében már most a kiadóhivatalnak beküldeni szíveskedjenek.*

— **Katonai diktatura Bulgáriában.** Bucuresti. Szófia jelentések szerint az ottani tartalékos tisztek szervezete felhívást intézett a hadsereghez, amelyben közlik a parancsnokságokkal, hogy legyenek készen a katonai diktatúrára és Sztambulinszky megbuktatására. A parlament elnöksége felhívta a tisztek szervezetét, hogy hagyjon fel e célra nem vezető agítációval, mert ennek igen súlyos következményei lehetnek az országra nézve. (Rador.)

— **Törvény az ir szabadságról.** London. Az alsóház megszavazta az ir szabadállamról szóló törvényjavaslatot.

— **A volt szultán Párisba megy.** Páris. A volt szultán kifejezést adott annak a kívánságának, hogy Párisba akar költözni.

— **A munkaközvetítő új vezetője.** Az Aradi Közlöny mai száma közölte, hogy Jenován György, az aradi állami munkaközvetítő hivatal vezetője más hivatali beosztást kapott és állását rövidesen betöltik. Az új kinevezés már ma megérkezett a munkaügyi minisztériumtól, amely az aradi állami munkaközvetítő hivatal vezetőjévé Bupte György erdélyi joghallgatót nevezte ki. A hivatal új vezetője már megkezdte működését.

— **A magyar tudomány támogatása.** Budapest. A nemzetgyűlés mai ülésén a Tudományos Akadémia támogatásáról szóló törvényjavaslat vitáját folytatták. A vita során felszólaló szónokok a segély felemelését kérték.

Clemenceau ellen tüntettek

Amerikában. A volt francia miniszterelnök, Clemenceau alaposan megjárta Amerikában. Azért hajózott át a dollárok hazájába, hogy propagandát csináljon kérelhetetlen politikájának, azonban az üzleti alapon álló amerikaiak nem fogadták kitörő örömmel a „tigris”-t, sőt... De erről beszámol a következő newyorki távirat: Clemenceaut hüvösen fogadták Chicagóban. A városháza úgy kellett várakoznia, mint a legszegényebb embernek. A polgármester kijelentette, hogy a francia propagandának egyedüli célja, hogy még több pénzt vihessen ki Amerikából. Ezért minden ok megvan a propaganda betiltására. Thomson chicagói polgármester valóságos hadjáratot indított Clemenceau ellen és megengedte, hogy propagandája ellen a tömegek tüntetést rendezzenek.

— A már népszerűvé vált „Ifjúság” 4-ik száma — ezuttal megkésve — gazdag tartalommal jelent meg.

— **Aradi tanár karrierje.** Dr. Eckhardt Sándorról, néhai Eckhardt Edének, az Aradi Első Takarékpénztár volt igazgatójának fiáról érkezett hír Aradra, amely szerint a 31 éves fiatalembert a budapesti tudományegyetem rendes tanárává nevezték ki. Eckhardt hosszabb időt töltött külföldön, szakmájával a francia nyelvet és irodalmat választotta, tudományos művei pedig ismertté tették nevét. Eckhardt Sándor most méltóságos ur és a miniszteri tanácsosokkal egyenlő fizetési osztályba került. Aradi ismerősei bizonyára örömmel veszik karrerjének újabb állomását.

— **Record a sörgyártás terén a Temesvári Polgári Serfözde t. t. által feltalált és december 1-én forgalomba hozott aranyárga színű, utólréhetetlen zamatu, magasfokú „Record” sör.** Kérje mindenütt és ügveljen a törv. védett névre és minőségre.

— **Károlyi rendezte a kényszerbékéért a sztrájkot.** Budapest. Károlyi Mihály vagyonelkobzási pörét ma folytatták. A kincstár képviselője újabb bizonyítékokat terjesztett elő, amelyek szerint a kényszerbékéért kitört általános sztrájkot Károlyi rendezte. Bemutatta Linder Béla fegyverletételi parancsát. A kincstár képviselője a hadseregparancsnokokra, elsősorban Kövessre hivatkozik és kihallgatásukat kéri arra nézve, hogy a rendelkezésükre álló katonai erők elegendők lettek volna-e az ország határainak megvédésére. Buza Barna védő bizonyítani igyek-

szik, hogy Károlyi maga Czernin külpolitikáját támogatta. A kincstár képviselője ezután a katonai tanácsok felállításáról és ebben Károlyi szerepéről terjesztette elő adatait.

— **Vihar Budapest közgyűlésén** Budapest. A magyar főváros mai közgyűlésén viharos jelenetek jártak le. Zilahi-Kiss Lajos interpellációja közben, aki szövegét te, hogy a legutóbbi időkben politikai legitimista propaganda folyik a templomokban. Viharos közbekiáltások hangzóttak el a legitimista érzelmeik részéről: „Eláll! Rendre! Nem hallgatjuk meg!” A legitimisták a padokat verték, sőt egy bösz városatyja ök lével a padját össze is törte. Közben némelyek Ottót, az extrónörököt éljenezték. Zilahi erre leült és interpellációját írásban akarta átadni, de az elnök az ügyrendre való hivatkozással nem fogadta el azt.

— **Jön a divatrevü!** Először Aradon, december 10-én, vasárnap délután és este a Fehér Kereszt nagytermében legelőkelőbb cégek részvételével. Délután kiállítás és sétahangverseny, este nagy művész-est és élő modelleken bemutatott szenzációs divatkreációk. Jegyek előre válthatók Kelet hírlapjában.

— **Az ujoaulisi birtokos öngyilkossága.** Jelentette az Aradi Közlöny, hogy Brandeisz Lőrinc vagyonszerzési birtokos gyanús körülmények között meghalt. Legalább is öngyilkossága körülményei gyanusnak tüntek fel a nyomozó közegek előtt. Tegnap szállott ki egy törvényszéki vizsgáló bizottság a helyszínére és megállapította, hogy Brandeisz nem öngyilkosság, hanem öngyilkosság áldozata lett. A kövér, nehéz testű ember felakasztotta magát az élelmiszerkamra egyik ablakának felfájára és a nehéz ember alatt a kötél kiszívódása után lezuhant. Zuhanása közben a fejével nekivágódott egy a kamarában levő láda sarkába és ettől a homlokán egy seb keletkezett. Ezt a sebet találta a csendőrség gyanusnak és ezért kérte a vizsgálat bevezetését. A vizsgálat illetlen fordulata következtében megadták az öngyilkos birtokos eltemetésére az engedélyt.

— **Tizenöt kiló dohány.** Az aradi törvényszék jövedéki ügyekben ítélkező tanácsa ma hirdette ki Hönigesz Nándor nagyhalmágyi fatermelő előtt a tanács ítéletét, amely helybenhagyta az elsőfokú bíróság határozatát. Hönigesznel még 1920-ban lefoglaltak 15 kilogramm dohánnyt és a pénzügyőrség Hönigesz

7500 lei pénzbírsággal sújtotta. Hönigesz ezt az ítéletet megfellebbezte, amelyet most a törvényszék jóváhagyott.

— **Elhalasztott tudományos előadás.** Landt Axel, a kitímó egyiptológus technikai okok miatt péntek este hirdetett előadását kedden este fél kilenc órakor tartja meg a Fehér Kereszt nagytermében. A nagy tudásu férfi nem iskolászerű szárazsággal, hanem humorral vegyítve tartja meg előadását, amely a közönség körében máris nagy érdeklődést keltett fel.

— **Odry Zoltán kéri a fizetését.** Az ismeretes Sebestyén—Odry afférből kifolyólag — mint megirtuk — Odry Zoltán ellen fegyelmi eljárást indítottak, amelynek következményeképpen nem utalták ki teljes fizetését. Most Odry kérte teljes fizetése folyósítását. A polgármester véleményezte Odry kérvényét és áttette a prefektúrára.

— **Elítélt dohánycsempészek.** Turi Lajos és Takács István aradi vasutasokat a pénzügyőrség első fokon 3000, illetőleg 16.000 lei bírsággal sújtotta, mert csempészték dohányt találtak náluk. Mind a ketten megfellebbezték az elsőfokú ítéletet és a felebbezést ma tárgyalta Kovács József táblabíró felebbviteli tanácsa. Turi 3 ezer leies bírságát a tanács helybenhagyta, míg Takács bírságát 8000 leire szállította le.

— **Kinizsi, Universitate, nagyváradi Törökves, TMTE., Kadima, Toldi, stb. birkozói között fog eldőlni Arad város birkozó bajnoksága a vasárnapi AMTE. országos birkozóversenyen a városligeti kioszkban.**

— **Elítélt árdragítók.** Az aradi törvényszék árelenőrző bizottsága ma délután Popovici Sever. táblabíró elnöklete alatt tartott tárgyalásán két árdragítót büntetett meg. Reisz Antal mészáros, akinek a Strada Marasesti (Kossuth-utcában) van üzlete, azért, mert a borjuhus kilogrammját akkor, amikor annak ára másutt 14—16 lei volt, 18 leiert árusította, 1000 lei pénzbírsággal sújtotta. Aufmuth Anna piaci kofát azért, mert a tojás darabját 2 lei 20 baniért adta akkor, amikor annak maximális ára alacsonyabb volt, 1000 lei pénzbüntetésre ítélte.

— **A Trabuco-csempész büntetése.** Az aradi törvényszék ma tárgyalta Dán Mátyásné batonyai lakos ügyét aki a határon nyolc doboz Trabucot csempésztett át Romániába. Kovács József táblabíró büntetőtanácsa a csempészasszonyt egy évi fegyházra ítélte, amely ellen az elítélt felebbezett.

— **Nyolcszáz doboz gyufáért — egy év.** Érdekes ítéletet hirdetett ki ma az aradi törvényszék büntető tanácsa Buzi Mihály kétféle lakos ügyében. Buzi Mihályt az aradi törvényszék azért, mert Nagylaknál 800 doboz gyufát csempésztett át Magyarországból Romániába, 2 heti fegyházra ítélte. Buzi nem nyugodott bele az ítéletbe és megfellebbezte azt. A tábla, amely a felebbezést első fokon tárgyalta, nemhogy leszállította volna Buzi kis büntetését, hanem felemelte azt egy évre. Buzi ismét felebbezett, de megjárta, mert a legfelsőbb bíróság is helybenhagyta az ítéletnek egy évre való felemelését, amit ma hirdetett ki Kovács József táblabíró büntetőtanácsa.

— **Poloska sok van.** Lovas lakástisztító csak egy van Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

„PESTIS FLORENZBEN“

Történet az olasz renaissance idejéből

Bemutatója ma pénteken és szombaton az
APOLLO-ban.

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár

Strada Brațianu (Weitzer János-utca) 2. Minorita-palota.

140 cm. vastag gyapju női és férfi szövetek métere Lei 275.—. Ange Velour szövetek Lei 285.—. Tiszta gyapju női ruhaszövetek minden színben Lei 185.—. Bélelt keztyű Lei 40.—. Bársony flanel métere 31.— lei, vásznak harisnyák, butorszövetek, csipkefüggönyök, ruhacselymek occasio előruktáa. 125921

„RENAISSANCE“ divatáruház.

Az üzlet — üzlet.

(Miért konferenciáznak az amerikai főkonzulok?)

Budapest. Tizennégy amerikai főkonzul gyűlt össze Budapesten, hogy Közép-Európa közgazdasági érdekeiben egységes eljárást keressen. Köztük van a belgrádi, zág-rábi, prágai, velencei, bucuresti, svájci, trieszti, németországi, lenngyelországi főkonzul. Emerson Haven trieszti főkonzul egy újságírónak elmondotta, hogy hasonló ösz-szejövetel már volt korábban Svájcban, Angliában és Németországban. Valószínű, hogy minden évben értekezletet tartanak. Azt hiszi, hogy igen gyakran esik Budapestre a választás, mert valóban a centrumban van egyforma távolságra Bucuresttől, Belgrádtól, Prágától, Velencétől és Berlin-től. A budapesti összejövetel fő-csaka, az, hogy az Északamerikai Egyesült Államoknak a különböző államokban akkreditált konzuljai egyöntetű kereskedelem-politikai eljárást kövessenek és legidőképen a vizumok körül egyöntetű eljárásban megállapodhassanak. Másirányu tisztán kereskedelmi érdeklődő dolgokat is meg akarnak beszélni, hogy tényleg áldásos kereskedelem-politikai tevékenységet tudjanak kifejteni. Bizonyos tekintetben fontos információkat akarnak egymásnak adni az új Európa szomorú gazdasági helyzetéről, hogy ezeket összefoglalva az amerikai pénzemberek segítségét Európa gazdasági konszolidálására igénybe vegyék. Az értekezlet vasárnapig tart. Szerdán este előzetes megbeszélésre jöttek össze a budapesti amerikai főkonzulnál, ma délelőtt pedig megkezdődött a tulajdonképeni konferencia.

Irodalom, művészet

A Cserebere főpróbáján.

(Éjszakai előadás délelőtti feltizenkettőkor.)

Délelőtti feltizenkettőkor bementem a Cserebere főpróbájára. Kedves és megleghangulatu fő-próba volt. Ha ezzel a hangulattal lehetett volna fűteni a színházat, nem lett volna délelőtti sem hideg. Amikor a rendező a néző-térre kísért, éppen Csányi Mátyás magyarázta a zenészeknek, hogy mi az a francia melódia. Csányi egy olyan karmester, aki nemre, felekezetre és fajra való tekintet nélkül ismeri a melódiaikat. Viszont ha magyaráz, azt hinné az ember róla, hogy veszekszik. Ezzel szemben ha veszekszik, azt mondják, hogy magyaráz. Egy komplikált karmester. De még a főpróbán is tehetség. Jakabffy azután visszament a színpadra és minden instrukció nélkül a felesége Halmos Mici előtt nyakonszókolta Balogh Bös-

két. Ez ugyan nem volt benn a darabban, de viszont cserebere. Halmos Mici se haragudott, Jakabffy se, Balogh se, sőt én se haragudtam.

A Cserebere egyébként egy úgynevezett persziiflász-operett. Franciák irták, francia a zenéje és Heltai Jenő fordította színesen és szellemesen magyarra. A Csereberében az a persziiflász, hogy mindenekelőtt az operett sémát dönt föl és állítja a fejetejére. Minden gesztus és minden tendencia odairányul, hogy a megszokott és sablonos operethelyzeteket a gúny és a szatira céltáv-lájává állítsa ki. Ez persze azért is sikerült, mert hogy egyebet ne mondjunk: a darabban nincsen kórus. Sőt instrukció szerint tánc sincs. Az aradi színház előadásában azért nem teljes a szatira, mert *Teddy és Olga*, a Központban vendégszereplő artista-művészpár mégis csak betéteket táncolnak, amivel persze csak teljesebbé teszik majd a kész estli operettsikert. Biztos, hogy *Teddy és Olga* táncduettjének, valamint *Teddy és Balogh Böske* kettősének frenetikus sikere lesz. Ettől eltekintve is a Cserebere című operett minden olyan külső és belső trükkel ékeskedik, amely előre biztosítja a hatást. Így volt ez Budapesten, ahol a Vígshízház nem énekés gárdája en suite vitte diadalra ezt a kifejezetten énekes bohózatot.

Már a főpróbán is kiforrott és egész alakítást adott Horváth Mici, egy nagyszerű szubrettszerepet viccelt, táncolt és énekelt végig a temperamentumos Balogh Böske. Kedvesen énekelt Madarász Margit és úgy látszik, hogy estére fölviannyozott tempójú játéka lesz az egyébként kis-sé-hideg színözésű Halmos Mici-nek is. Kitűnő volt *Novák Irén* és *Vannay Lonci*. A bonvivánszerep, amelyről a bonviván maga állítja, hogy nem bonvivánszerep, *Galetta* kezében volt, aki megint friss és ötletes alakítást nyújtott. A humorról *Gyöző és Inke* gondoskodnak estére és az összjáték végre egy kétségtelen operettsikert biztosít a Csereberének. (f. t.)

— A színház heti műsora. Pénteken: Cserebere. B. bérlet. Szombaton d. u.: János vitéz. Este hét és fél órai kezdéssel: Cserebere. C. bérlet. Este 10 és fél órakor: Próbaházasság, énekes bohózat és nagy kabaré.

Nagy kabaré-műsort mutat be a társulat a szombat éjjeli előadásban, amikor is a Próbaházasság című énekes bohózat keretében a színház összes elsőrangú művészei új számokkal szórakoztatják a közönséget. Maga a darab is mulatságos. Vasárnap este rendes esti előadásban ismételi meg a társulat a darabot.

• Ifjúsági előadás keretében kerül színre szombat délután a János vitéz, a legnépszerűbb magyar operett, amely szép zenéjével, látványosságával és Petöfi költészetéből vett tárgyában kedves délutánt szerez a fiataloknak.

• Aranyvirág. A legdallamosabb, legbübájosabb magyar operett kerül vasárnap délután színre. A melódia csudálatos összhangja, a szívekig ható történet, az olasz népelet vonzó jelenetei az Aranyvirág-ot olyan operetté avatták, melyet az ember minél többször hall, annál jobban megszeret. A vasárnapi előadásra a jegyek már most megvált-hatók a pénztárnál.

• Aradi művészek Kolozsvárott. Két tehetséges aradi képzőművész: Pataky Sándor festő és Rubleczky Géza szobrász december 8-án kiállítást rendeznek Clujon (Kolozsvárott). Pataky Sándor hetven festményt és akvarellt, Rubleczky pedig negyven szobrot mutat be a kolozsvári közönségnek, amely bizonyára elismeréssel fog adózni a két aradi művészeknek.

Sport.

Mi lesz a jégpályával?

Tegnap tíz Celsius fok hideget mutatott a hőmérő és ennek követ-kezményeképpen a városligeti tó már tegnap teljesen befagyott. A befagyott tavon, amely természetesen nélkülözi a mesterséges jég-pályák előnyeit, már tegnap nagy számban korcsolyáztak a téli sport kedvelői. Ma érdeklődöttünk az aradi Korcsolyázó Egyesület vezetőségénél, hogy miért nem nyílt meg az egyesület jégpályája a ligeti tó befagyásával egyidejűleg? Érdeklődésünkre azt a választ kaptuk, hogy már tegnap este szép és elég vastag jégréteg borította a pályát, de a jégréteget hamarosan beborította a lehullott hó. Ma olvad és így a parkban levő jégpálya jege is veszélyben forog. Ha ma nem következett volna be az olvadás, az egyesület munkásai még a délelőtti folyamán eltávolították volna a jégről a havat és délután már korcsolyázni is lehetett volna rajta. Azonban ha a máról holnapra virradó éjszákán fagyni fog, akkor már holnap délután lehet korcsolyázni az egyesület pályáján. A bekövetkező télen, ha ugyan lesz elég korcsolyázásra alkalmas nap, ünnep és vasárnapokon katonazene vagy a vaggongyár zenekara fog a pályán hangversenyezni.

Mozi.

• A fekete álarcos uri-betörő nagy szerű kalandjai még csak pénteken láthatók az Urániában. Az amerikai filmtechnika minden ötletessége és raffiniériája egyesül ebben, hogy minél érdekesebbé és vonzóbbá tegye azt a versengést, amely Miss Elynn és szerelmesszivű konkurrensé között lejátszódik és amelyet a feketeálarcos uri bandita, aki különben nem más, mint Newyork első gavalléja, dönt el a szépséges gyárosnő javára. Ezt a filmjátékot pénteken utoljára mutatja be az Uránia.

• Velence legszebb kurtizánja lett a megrontója a renaissance-idők leg-ragyogóbb városának, Flórencnek... így mondja a régi idők történetének íródeákja, aki megrázó festői képekben írja a retentő büntetést, a sár-ga veszedelem irtózatot aratását, a mely szinte elsöpörte a föld színéről a bünbeesett város valamennyi vét-kes lakóját. És ezt a megrázó legendát megelevenítve hozza elénk az Apolló csütörtöki premierjén bemutatott nagyszabású film: *Pestis Flóren-cben*. Ezt a csudálatos megkapó filmet még pénteken és szombaton vetíti az Apolló.

• A vadállatos filmek sorozatának leggyönyörűbb képe, a Ha-Ra-Fi filmek legragyogóbb alkotása, a Nösténytigris szombaton kerül be-mutatóra az Urániában. A Nöstény-tigris főszerepét Carl de Vogt játssza, aki ezen a filmen páratlan vakmerő-séggel küzd és harcol oroszlanokkal, tigrisekkel és párducokkal.

••••• A mulatók lakó.

(Helyreigazító nyilatkozat.)

Az Aradi Közlöny 1922. november 24-iki számában megjelent közleményre a következő helyreigazító sorokat kaptuk:

Valótlan az, miszerint éjszákánként olyan botrányos mulatózásokot viszek véghez, hogy miattam a háztulajdonos lakásában tarthatatlan lenne annak helyzete. Valótlan az, hogy a háztulajdonos többször felkért engem, hogy éjszákánként hagyjam pihenni. Valótlan az, hogy mi a háznak ép-ségét veszélyeztetjük és valótlan az, hogy egy izben éjszákának idején égő gyertyával mentünk volna fel a ház padlására. Valótlan, hogy a járásbíró-sági határozat kimondása óta is mulatózásaikat tovább folytatjuk és valótlan az is, hogy a törvényszék a december 13-ikára kitűzött tárgyalást beállította és korábbi napra tűzte volna ki az ügy tárgyalását. *Schelesni József*, aradi lakos, lakik: Strada Mocioni nr. 20.

Megérkeztek a legújabb párisi divatlapok

és így a legújabb divat szerinti kőp-nyek, kosztümök, estélyi-ruhák a legpon-tosabb kivitelben jutányos ártérral

Jancsó J. varrodájában

a főpostával szemben Strada I. Brațianu (Weitzer János-utca) 11

December hó 2-án
szombaton
NYILIK MEG!!

az újonnan átépített Simay-féle ártézi-fürdő

December hó 2-án
szombaton
NYILIK MEG!!

10%

Nagy szenzáció! A MISSIR-eég elhatározta, hogy a Karácsonyi és Ujévi vásárok alkalmából december hó végéig az összes raktáron lévő mélyen leszállított 10% engedményt ad. árákból még

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (November 30.) Dollár 161, márka 0.0250, szokol 5.00, dinár 2.20, francia frank 11.30, magyar korona 0.0650. Kifizetések: Budapest 15.20, Bécs 450.00, Berlin 0.02, Prága 5.05.

Bucurestii tőzsdezárlat. (November 30.) Márka 0.0235, leva 1.10, angol font 720, francia frank 11.25, svájci frank 30, lira 7.55, drachma 3.10, dinár 2.40, dollár 160, Napoleon 565, osztrák korona 0.0026, magyar korona 0.0630, szokol 4.95, lengyel márka 0.0115. Kifizetések: Páris 11.17, London 731, Newyork 161, Milano 7.70, Zürich 29.50, Prága 5.04, Bécs 0.002250, Berlin 0.0198.

Zürichi nyitás. (November 30.) Berlin 0.0650, Newyork 537, London 2428, Páris 37.00, Milano 25.50, Prága 16.95, Budapest 0.2275, Zágráb 1.7750, Bucuresti 3.35, Varsó 0.0350, Bécs 0.0075, osztrák bélyegzett korona 0.0076.

Zürichi zárlat. (November 30) Berlin 0.0675, Amsterdam 212.80, Newyork 537.75, London 2425, Páris 37.15, Milano 25.55, Prága 17.00, Budapest 0.2275, Zágráb 1.75, Bucuresti 3.35, Varsó 0.0350, Bécs 0.0075, osztrák bélyegzett korona 0.0076.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (November 30.) Napoleon 8800, dinár 28.80-30.40, angol font 10.700-11.000, dollár 2350-2425, holland forint 936-951, márka 0.30-35, leu 14.50-15.50, lira 113-118, francia frank 163-169, szokol 74-78, lengyel márka 0.15-16, Bécs 0.0350-360, svájci frank 440-445, jugoszláv korona 7.20-7.60.

Budapesti értéktőzsdenyitás. (November 30.) Salgótarjáni 32-31.000, Ríma 10.200-10.000, Déli vasut 6.000, Kőszén 66.000, Államvasut 24.500, Cukor 112.000, Olaj 7.500, Ganz Danobius 525.000

Budapesti értéktőzsdezárlat. (November 30.) Magyar hitel 6.850, Osztrák hitel 1.075, Salgótarjáni 32.000, Ríma 10.375, Déli vasut 6.100, Államvasut 24.500, Kohó 34.750, Atlantika 4300, Ganz Danobius 545.000, Kőszén 68.000, Nasic 43.000, Slavonia 2.950, Földhitel 7.950, Viktoria 285.000, Kereskedelmi hitel 1000, Kereskedelmi Bank 17.500, Beocsini 36.000, Urikány 43.000, Láng 10.100, Lipták 3.300, Schlick 5.900

Brassói 20.100, Zabófal 6300, Baróti 2550, Cukoripar 110.000, Klotild 6400, Temesi szesz 11.500.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cezurat: **Dr. ROMUL MAGER**

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.
Értesítés.

Szives tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy a mai nappal

„URANUS“

Általános Kereskedelmi, Ingatlanforgalmi, ingóságok adásvételét közvetítő és hirdetési irodát nyitottunk a Str. Bratiana (Weitzer-u.) 13. sz. a.

a főpostával szemben.

Számos ismerősünk és barátaink előtt ismeretes multunk, méltán számíthatunk bizalmukra és támogatásukra új vállalkozásunkban.

Mindennemű kereskedelmi áruk ipari termékek és ingatlanoknak adásvételét a legpontosabban és lelkiismeretesen bonyolítjuk le. — Ingóságokat bizományba veszünk eladás végett. 12891

Szives támogatást kér
Kiss Lajos si Petrán Iván

Vad őzike
és két vaskályha eladó
Titti Simionescunál
Şiria (Világos, Arad-m.) 12482

Kálmán Jenő

áruügynökség és bizományi üzlet.

Cégtulajdonosok:
Kálmán és Kormos

Elvállalnak 12889
bel- és külföldi elsőrendű képviselőket bármely szakmából.
ARAD, Str. Consistorului (Batthányi-s) 32

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy december 2-től minden nap és vasárnap délelőtt

Vadászkürt
étteremben

Kozák Dávid brassói elsőrendű zenekara hangversenyez. Tisztán kezelt hegyaljai fajborok, legjobb étkek, délelőtti zóna-reggelik, figyelmes és pontos kiszolgálás!

Szombat és vasárnap reggelig nyitva.

Kiváló tisztelettel: Szalpéter Fülöp és özv. Sebestyenné, a Pannónia étterem volt tulajdonosnője. 11778

Eladó Str. Bihorulni (Nagyvárad-ut) 4. szám alatti jóforgalmu
vendéglőm.
Bővebbet: WALLINGER-Irodában, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10. 12482

Zongora
és egy régi mesterhegedű
eladó. Str. G. Alexandrescu (Bercsényi Miklós-u.) 48. 12482

Főmolnár és gépész
kerestetik
Diesel motorüzemű magasórlésű malomhoz.
Ajánlatokat eddigi működés megjelölésével Kelet hírlapiroda továbbít. 12591

Veszek régi hamisfogakat és egész fogsorokat
Kun ékszerész.

ARAD legnagyobb KEFE- és KOSAR-ÁRUHAZA
Óriási árukészlet. Legjutányosabb árak. Nadszéknofás.
Krebs si Moskovitz volt VAKOK boltja. Arad, 12841
Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy-u.) Neman-ház

Keresünk kézműaru osztályunk részére nőtlen óvadékképes
üzletvezetőt
azonnali belépésre
Pályázatotk Collarini Victor, Lupeni (jed. Huszodará) kériak. 5886

Elfoglalható
bér- és magánházak, gazdálkodásra gyáralapításra alkalmas házak, vendéglők, szállodák, vegyeskereskedések, éjjeli mulatók, üzletek, gőz- és műmalmok helyben és vidéken olcsón eladók. 12482
Bővebbet: WALLINGER-IRODÁBAN Str. Eminescu (Deák F-utca) 10.

Pályázati hirdetmény.
A buteni-i societatea de consumhoz **üzletvezetőt keresünk.** Jelentkezők igényük megjelölése mellett **f. évi december hó 20-ig** nyujtsák be ajánlatukat.
5840 **Igazgatóság.**

BERSON

gummisarkok és gummitalpak
olesőbbak és tartósabbak, mint a bőrből készűtek. Legjobb védő a nedvesség és hideg ellen. 12885

Valódi jäger alsótrikók megérkeztek **LUSZTIG** kötött- és szövöttáru üzletébe
Bulv. Regina Maria (Andrássy-tér) 14. SZ. 12715

Köhög Ön? vegyen méz, maláta, menthe, eucalyptus, eibis cukorkát.
Mikulásra! Osekoládé Krampuszok, ördögök, ajándék tárgyak nagy választékban.
Gábor cukorka üzlet. Str. Alexandra (Sala-u.) 1

LOGSONCZY műórás 48 óra alatt 1 évi jótállás mellett megjavítja óráját. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 1. sz.

Németh Sándor és Társa saját gyártmányu csokoládé, bonbon és desszert áru gyári lerakatát tekintse meg. ARAD, báró Bohus-palota, Apollo mozi mellett.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

GYAKORLOTT előadónő jó fizetés-sel felvétetik Husserl dohánytözsdeben, színházzal szemben. 12779

ÉRETTSÉGIZETT román, magyar, német nyelvet perfektül beszélő urleány irodai állást keres. Cim Wallinger hirdetőjében. 12482

GYAKORLOTT trn, olvasni tudó józan életű pincemunkás felvétetik Parkas Abrahám pálinkaüzletében. 12452

MINDENES szakácsné megbízható, tisztá, december 15-ikére felvétetik Korányi, Bohus-palota. 12779

MINDENES szakácsné felvétetik Str. Vicentiu Babes (Kiss Ernő-u.) 3. 12779

PERFEKT román-magyar tisztviselői délutáni foglalkozást keres. Ajánlatokat „Műfordító” jelzéssel a Kiadóhivatal továbbít. 5855

JÓ családból való leány, ki főzéshez ért, kisebb családhoz felvétetik. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 26. udvarban. 5853

JOBB MINDENES leány, esetleg bejárónő három tagú családhoz kerestetik. Strada Pescarului (Thakóty Imre-u.) 3. 5851

ADÓGYKEZELÉSben teljesen jártas egyén legyzői irodában jobb javadalmazású állást keres, esetleg kisegítőnek elmegy. Cim: Boldis József Csermei (Csermő.) 5847

HÁZMESTER azonnali beépítése kerestetik az Acsev. palotába. 5848

IRODISTANÓ könyvelni tud, román és német nyelvet bírja, állást keres. Cim a kiadóban. 5849

BOLTI SZOLGÁT keresek azonnali beépítésre. Kármán ügynökség. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 32. sz. 12592

RENDES mindenest keresek, ki főzéshez ért. Strada Mircea Stanescu (Verbóczy-utca) 5. L. 5859

FŐZŐNŐ uriházakhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 5858

Vétel és eladás.

HÁROM 2 ágyra való vadonatúj garfutura, azial s egyéb fehérneműek, függönyök, kézimunkák, 3 pár alpaca evőeszköz, majolika vázák, sörös poharak, dísz tárgyak, 12 személyes carlsbadi étkező servise stírgösen eladó. Megtéríthető déntán 3-47-ig Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. L. a. jobb. 1000

BUTOR, tithalmozott raktár miatt, ebédli és hálószobák olcsó áron kaphatók Wigenfeld, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 12071

SZAZ PINOM levélpapír, 100 selyempapírral bélelt borítékkal Leu 45.- Kneszer papírkereskedőnél Strada Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szírmászónyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 90. (Fischer Elna-palota.) 11806

EGY VENDEGLŐ berendezés biliárdtal eladó, esetleg huzamosabb időre nagy helyiséggel béreadó. Szőke Márton, Pecica, Pécska. 5852

TEKERCS CSOMAGOLÓ PÁPIR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Kneszer papírkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

VENET, ELÁDHAT, CSERÉLHETI Műtárgyak, szobrok, szőnyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállítás. Szép művészeti Szalon. Ortutay-palota. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

KÖNYVET és Kottát (nagy tömegben) olcsón árult Kerpel könyvüzlete. — Ugyanott kölcsönkönyvtár is. 12703

SZŐRMÉT, fehérneműt, szőnyeget, mindennemű lakás berendezéseket vesz és elad Comissio Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. az udvarban balra. 5723

LANDBOTE, Bauern, Volksbote, Marienkalender, Brassói Lapok naptára kizárólagos egyedárúsítást átvettük Arad és környékére, magas rabattal szállítunk viszontelárúsítóknak Kelet hírlapiroda. 12589

SALÉTRUM, vegytiszta huspácoláshoz Szondy gyógyszerár Str. Consistorului (Batthyány-utca) sarok. 5756

MINDENNEMŰ ÉKSZERT. gyöngyöket, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

OLCSÓ ÁRAK! Megérkeztek a karácsonyi ajándékok. Dus választék. Mindennemű alakításokat jutányos árakban elvállalunk. Aurélie Schwartz, Strada Románului (Zrinyi-utca) 1. 5829

Ingtalan.

MAGÁNHÁZ szép lakással, villany, vízvezeték és fürdőszobával eladó. Azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 5850

Ellátás.

EBÉD és vacsora kapható ur családnál, kihordásra is. Cim kiadóhivatalban. 5854

Különléle.

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarzcz mester Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

DIRECTE importált legfinomabb eredetű norvég, kevéssé halszagú Cod-liver-oil, Csukamájolaj dr. Földes Béla gyógyszerár Arad. 12831

ASZTALOS MŰHELY (16 méter hosszú) szerzőmokkal béreadó. Érdeklődni Strada George Popa (Ferdinánd-utca) 3. 5824

Tóth György

építési vállalkozó 5574

Strada Marasesti No. 56.

Tervez, épít, átalakít

Kérjen költségvetést.

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6, Poststr. 12831

Fr. H. Soltau, költségvetés

tervezéseket megtervelem

és, ellenkező esetben az összes

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

tervezési költségvetést megtervelem

FÉRFI- FIU- ÉS GYERMEKRUHA TELEP. Inkolambák, fűzők, télikabátok, raglánok, télikabátok, szőrmees bekecskek, bőrkabátok, esőköpenyek nagy választékban. 2445. Bel- és külföldi gyapjuszövetek. Külön mérték utáni osztály. SZANTÓ ÉS KOMLÓS. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér, Színház-épület).

GÁZCSÖVEK 3/8"-2" 12691. Kereskedelmi vasárak. Forrasövek 44-102 mm. Vörösrézesövek 8-52 mm. Sárgarézrudak 7-50 mm. Vörösréz lemezek 0.3-8 mm. Kazánlemez vörösrézből 16-18 mm. vasból 2-10 mm. Gépesavarok minden méretben. Ipari csavarokból rendkívüli nagy raktár. I. NACHT fióküzletébe Arad, Str. Decembrie 1. (Fa-utca) (—: Telefon 570. szám.

TEXTILÁRUT bizományba adnak nagy külföldi gyárak megfelelő garancia mellett. 11841. Érdeklődők írjanak a lap kiadóhivatalába „Erdekközösség” jellegre.

Utlevelékre vizumot 55 Leiért legpontosabban leggyorsabban a KELET-hírlapiroda szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1

SCHUCH FERENC Saját termései ó-bera 1 literes dugaszolt üvegekben 10. Leiért kapható: Bul. Carol I. (Erzsébet-körút) 32. Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 10.

Nyomtatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadóhivatalban Aradi Nyomda Vállalat.